

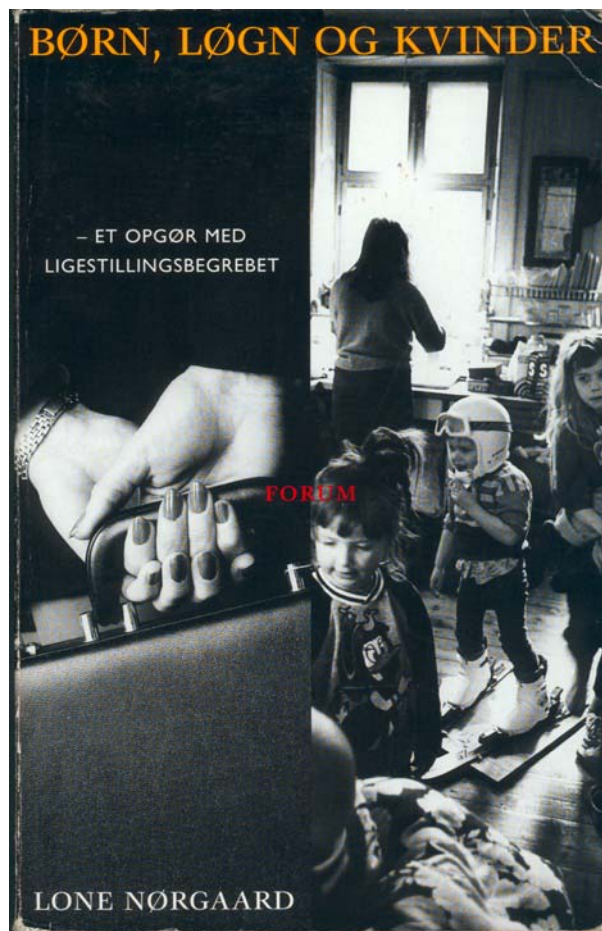
Nedskydning af myter om moderskabet

Provokerende betragtninger om kvinder, børn og ligestilling kan sparke nyt liv i debatten om den virkelighed, mange vil lukke øjnene for

Lone Nørgaard: *Børn, løgn og kvinder – et opgør med ligestillingsbegrebet.*
Forlaget Forum 2001. 292 s. 268 kr.

Af Gro Geert-Jørgensen

Før jeg gik i gang med bogen, var mit billede af den præget af de anmeldelser, den havde fået, hvoraf de fleste var meget kritiske. Kvinderne tilbage til kødgryderne også videre. Mit udgangspunkt gjorde derfor, at mine forventninger til bogen var negative. Men jeg blev glædeligt overrasket.

Lone Nørgaard præsenterer i bogens indledning sit projekt:

- at sætte fokus på moderskabet i det 21. århundrede
- at bogen gerne skulle kunne være mere end en debatbog, og
- at den kan bruges som brugsbog til forståelse af ligestillingen og dens problemer

Herunder vil hun så gerne prøve at gøre op med indholdet i det eksisterende ligestillingsbegreb.

Bogen indeholder syv emneblokke: drengemoderskabet, barneønsket contra barnerealiteten, fragmenteringen af moderskabet, ligestillingspolitikens fallit, drengopdragelse, femininisering og husmorfunktioner, som Lone Nørgaard gennemgår fordelt på de seks kapitler, og hun har heldigvis valgt at lægge de lettest tilgængelige først.

Hun begynder således med beretninger fra drengemødre; om hvordan de oplever det at være mødre til kun sønner, deres forhold til deres børn og omverden og de problemer og overvejelser, de gør sig i den forbindelse. Flere af historierne er vedkommende, sjove og selvironiske.

Kontroversiel løsning

Den ærlighed, der ligger i mødrenes historier om deres skuffelser og glæder ved drengebørn, er befriende. Det svære i - som mor til en dreng - ikke at kunne få sine forventninger til hygge og samvær opfyldt. Alle de ting, mor og barn skal gøre sammen, som moderen selv gjorde med sin mor. I denne forbindelse problematiserer Lone Nørgaard forholdet mellem biologi og kulturel arv.

Bogen gør op med myten om, at det altid er vidunderligt at have børn og hævder, at man kan skrive og forholde sig offentligt til, at børn ikke altid er elskelige og de dejligste.

Fra kapitlet om forholdet mødre - sønner går forfatteren videre til barneønsket: drøm eller virkelighed. Her beskæftiger hun sig med, hvorfor folk ønsker/vælger at få børn. Barneønsket har hun simplificeret til tre skuffer: Drømmeskuffen, Den pragmatiske skuffe og Blandingsskuffen, der hver især indeholder de begrundelser, hun mener, at der er til, at mennesker får børn. Til trods for disse tre skuffer, mener Lone Nørgaard, at man kan koge barneønsket ned til ønsket om ikke at være unormal.

Valget "at få barn" træffes sjældent. Det er valget "jeg vil ikke være anderledes end de andre", der foretages. Ubehaget ved

anderledeshed i form af normbrud er måske den allerdybeste drivkraft, der gemmer sig under de andre motiver til barneønsket? (s. 87).

Men bundet barneønsket i et ønske om ikke at være unormal, ender børn som forbrugsgode. Denne betragtning bekræftes for Lone Nørgaard af de stigende problemer med børn og unge og forældres stigende behov for aflastning.

Det er her, hun lancerer sin kontroversielle løsningsmodel, og det er her, de fleste anmeldere er stoppet op og har ladet sig forarge.

Hendes pointe er, at "(...) forældre har ansvar og omsorgspligt for de børn, de har valgt at sætte i verden."

Ansvar og omsorgspligt for forældre består hos Lone Nørgaard bl.a. i: "at man tilgodeser sine børns behov for nærvær, at ens børn opfører sig ordentligt i skolen, at de har lavet deres lektier, og at de har tøj på kroppen og sund mad i maven."

Det er vel egentlig ikke meget at forlange, men at nå det hele, når man nu også lige skal gøre karriere, det er et problem for mange.

Nørgaards løsning er så groft sagt en tilbagevenden til 50'ernes familiestruktur, kvinderne hjem til kødgryder og børnepasning. Børn max. 30 timer om ugen i institution, så de og forældrene får mere tid sammen. Tid, der blandt andet skal bruges til, at forældrene tager de konfrontationer mellem børn og voksne, der skal tages.

Kvindens egen ret

Vælger man at få børn, så fravælger man også nogle ting. Vi lever i et samfund, hvor man er begyndt at tro, man kan få alt. Og ikke bare tro, at man kan, men hvor mange ser det som en menneskeret, at de skal have alt. Har man som *voksen* menneske valgt at stifte familie, må man indstille sig på at fravælge visse ting, det vil evt. sige karriere, stort hus eller mange penge.

At vi så lever i et samfund, hvor det for en stor dels vedkommende bliver kvinden, der må fravælge de fleste ting for at få børn, det er selvfølgelig surt. Men det er her, ligestillingen kommer ind. Det er her, der skal arbejdes.

Her springer Lone Nørgaard så lidt. Hun lader ligestillingen ligge og begynder på "Fra svangerskab til ægdonation – et teoretisk blik". Dette kapitel er et interview med cand.med. Bente Holm Nielsen, og det handler om kvinders egen ret over deres krop, inklusive de reproducerende dele som livmoder og æg. De taler endvidere om forskellen mellem svangerskab og graviditet. Bente Holm Nielsen ser svangerskab som en tilstand, der omfatter hele kvinden, hvorimod graviditet mere er knyttet til livmoderen og barnet.

For fordi der er forskel mellem svangerskab og graviditet, har jordemødre og læger forskellige syn på den fødende kvinde og barnet. For jordemødrene er kvinden i centrum, og barnet er i centrum for lægen. Bente Holm Nielsen opererer i den forbindelse med, hvad hun kalder svangerskabsperspektivet. Hele kvinden med i svangerskabet, hvilket så skal munde ud i det integrerede moderskab. Endvidere mener hun, at i

kvinde- og fosterforholdet skal ligningen se således ud: 2-i-1 krop = kvinden har første rang.

I interviewet berøres også menneskerettigheder, og om der findes rettigheder specifikt for kvinder, fordi de føder børn. Dette leder frem til det altid dejlige spørgsmål, som slutter kapitlet: Hvad kom først, mennesket eller moderskabet?

Et spark til debatten

Lone Nørgaard vender nu tilbage til ligestilling, hvor hun i kapitel 4 begynder med at stille spørgsmålet: Hvordan ser det her ligestillingsbegreb så ud?

Hun vælger at hente nogle af sine definitioner fra den store danske encyklopædi og en lov fra forrige år. Hun beskriver ved samme lejlighed ligestillingsdiskursen, som den så ud i 1990'erne i Danmark og Skandinavien. Kapitlet slutter hun af med endnu et spørgsmål: Har ligestillingsdebatten spillet fallit? Her giver hun så kort sine betragtninger over spørgsmålet.

Efter at have fået lagt begreberne på plads går Lone Nørgaard over til at udvide diskursen.

Hun har i kapitel 5 stykket en række temaer og synspunkter sammen fra de senere års kønsdebat, som har hendes interesse: socialisering, femininisering, de stakkels drenge, drengeopdragelse, sammenstød af kønsfortolkninger, nyfeminisme. Hun kalder kapitlet "Stemmer i kønsdebatten".

Til slut i bogen giver hun os en kønspolitisk vision. Det er, hvad hun mener, enhver mor burde fortælle sin halvvoksne datter. Egentlig er det en opsummering af de ideer og løsningsmodeller, hun igennem hele bogen har lagt frem. Her lagt ud som først en gennemgang af virkeligheden, dernæst en vision om, hvordan den burde være.

Efter at have læst bogen, synes jeg det er vigtigt, som hun påpeger, at vi tager fat om nogle af de spørgsmål, hun rejser. Spørgsmålet børn og børneomsorg, hvordan vi forholder os til begrebet ligestilling, hvad vi hver især vil med det og den større femininisering, som sker i visse dele af samfundet. Og at vi, når vi tænker over disse ting, ikke glemmer klasse- og interesseforskelle. Det er jo ikke lige let for alle at deltage på lige fod i debatten om ligestilling.

Som slutbemærkning vil jeg kun sige: Læs bogen. Den kan med sine provokerende forslag og løsninger være med til, at ligestillingsdebatten ikke bliver glemt helt, og at vi alle på tværs af klasse- og interesseskel kan finde nye og bedre veje. Og at folk måske derigennem holder op med at lukke øjnene for den virkelighed, der er omkring os.

Bogen er ment som et spark til debatten, og som sådan rammer den plet.

Gro Geert-Jørgensen er stud.mag. i russisk og Køn, Kultur og Kommunikation.